

IZHAJA VSAKI DAN

Člani obrednih in prazničnih ob 5., ob ponedeljkih ob 8. zjutraj. Praznične šte. se prodajajo po 3 nrv. (5 stot.) v mnogih tiskarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Pustolaji, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šte. po 5 nrv. (10 stot.).

KLASIR SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1. širine. OČNE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, umetniške, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka vrsta po 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

na vsa leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročnike brez dopolnilne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na modeljane izdaje „EDINOSTI“ stane: vsako leto 2 K 50, pol leta 1 K 20.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in ne vračajo. Naročnina, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik: STEFAN GODINA. Lastnik: konsorcij Neta „Edinost“. — Tiskarica: tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Polno-branjalni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Železničarji.

vabimo vas na

ustanovni shod

Zveze jugoslovanskih železničarjev

ki se vrši

v nedeljo, dne 24. oktobra 1909

točno ob 3. uri popoldne

v dverani „Konsumnega društva“ v Rojanu.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika pripravljalnega odbora.
2. Čitanje pravil.
3. Volitev odbora.
4. Slučajnospi.

TRST, dne 24. oktobra 1909.

Pripravljalni odbor.

BRZOJAVNE VESTI.

Delo dr. a Rybača v državnem zboru.

DUNAJ 22. V današnji seji državnega zbora je vložil posl. dr. Rybač „novi“ predlog za slovensko obrtno šolo v Trstu. Dalje je stavil predlog za zboljšanje položaja prištaniških pilotov in konečno interpelacijo radi šole v Gropadi.

Avdijsenca pri cesarju.

DUNAJ 22. Cesar je popoldne vsprejel v posebni avdijski predstavitelji gospodarske zbornice.

Goriške deželnozborske volitve v Gorici in furlanskih mestih in trgih

GORICA 22. Na včerajšnjih deželnozborskih volitvah v Gorici in v furlanskih mestih in trgih so dobili kandidati italijanske liberalne stranke Bombig 982, dr. Pinausig 957, Nigris 954, dr. Venier 924 glasov, kandidat italijanske ljudske stranke Simis 490, Jacobi 472, Sarcinelli 470 in Sgubin 450 glasov. — Izvoljeni so torej kandidati italijanske liberalne stranke.

Turški gostje v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 22. Turški gostje so se danes zjutraj odpeljali v Hatvan, kjer so si ogledali tamšnjo tovarno sladkorja. Od tam so se podali v Diosgyör, kjer so si ogledali državno železnico. Zvečer so se gostje vrnili v Budimpešto. Jutri zvečer priredi trgovinski minister gostom na čast diner.

Potovanje carjevo v Italijo.

VARŠAVA 22. Včeraj ob 2. uri pop. je došel na tukajšnji kolodvor v Brestu carski dvorni vlak. Car in ministri so izstopili. — Mej tem ko si je car ogledal častno stotajno,

je godba svirala narodno himno. Generalni guverner Skalon, ki spremlja carja iz Brest-Litovka do Aleksandrova, je carju predstavljal civilne in vojaške oblasti varšavske. Potem je car s spremstvom vstopil v dvorni vlak ter se odpeljal proti rusko-nemški meji. Vso železniško progo stržijo vojski.

ERFURT 22. — Car Nikolaj je došel semkaj malo pred 9. uro predp. Tu se je ustavil vlak samo 7 minut.

TURIN 22. Ministerski predsednik Giolitti in minister za unanije stvari Tittoni sta ob 5.30 uri zvečer odstopovala v Racconigi.

Vozov.

NAPOLI 22. Vozov je včeraj popoldne kazal znake, da je začel zopet delovati. Slišati je bilo drakrat gromu podobno bobnenje, pri čemer je zletelo v zrak kamenje 10 metrov na visoko.

Brezlični brzojav v Angliji.

LONDON 22. Prva tuzemska postaja za brezlični brzojav napravijo pod nadzorstvom vlade v Darley Dale (grofija Derby). Danes odpošljejo za poskus prvo brzojavko v Nemčijo.

Nesreča na železnici.

LOZANA 22. — Nek osebni vlak je na postaji Wattwill trčil skupaj s tovornim vlakom. Devetindvajset potnikov je bilo ranjenih, med temi sedem težko. Dva tovorna voza sta bila popolnoma razbita. Lokomotiva osebnega vlaka je tako poškodovana, da ni več za rabo.

Eksplozija v kamenolomu.

LOZANA 22. Iz Montreuxa poročajo, da se je v kamenolomu železniškega podjetja prga Tarritet-Mont Fauri pripetila velika eksplozija. Petindvajset italijanskih delavcev je bilo več ali manj ranjenih. Eden je bil ubit. Vse so prinesli v Montreux.

Državni zbor.

DUNAJ 22. Na današnji seji je zbornica najprej izvolila predsednika. Oddanih je bilo 408 glasov; 141 glasov je bilo praznih. Dr. Pattai je dobil 266 glasov, in je petem-takem zopet izvoljen. En glas je dobil pos. Choc. — Predsednik Pattai je prevzel predstavitelstvo in izjavil, da prevzame izvolitev. Ob živahni pohvali se je zahvalil starostnemu predsedniku dr. Funkeju. Govornik je izjavil, da bo vodil posle z enako nepristranostjo kakor doslej ter je konečno v interesu propešnega delovanja zbornice, ki je pričakuje ljudstvo, zapretil popolne podpore zbornice. (Živahna pohvala). — Nato je zbornica izvolila podpredsednika, zapisničarje in reditelje. Podpredsedniki so bili izvoljeni: posl. Pernertorfer, Pogatsnik, Starzynski, Steinwender iz Zazvorka.

Med došliimi ulogami se nahaja tudi zakonski načrt glede sklepa paroplovne in poštne pogodbe z paroplovno družbo avstrijskega Likyda glede oskrbovanja dalmatinsko-albanske paroplovne službe in tozadavne pogodbe ter zakonski načrt glede sklepa paroplovne in poštne pogodbe z združeno avstrijsko paroplovno delniško družbo prej Austro-Amerikana & Fratelli Cosulich glede vzdrževanja paroplovne zveze z Brazilijo in Argentino ter nekoliko sprememb zakona od 23. febr.

se mi laže ježijo in ta grobna tišina zdela mi se je še enkrat tako tiha in grozna. Štefan se je dvignil, stopil sredi sobe in stegnil roko proti durim.

„Ali čuješ?“ me je vprašal zamolklo. Ob tem nagovoru me je streslo nekaj na vsem životu. „Kaj?“ sem vskliknil in stopil k nemu. „Ali čuješ,“ je ponavljal on, „ali čuješ, ona igra!“

Široko je imel odprte oči in obraz mu je bil smrtno bled. Prijel sem ga za roko, mrzlo kakor led in menil: „Za Boga, Štefan, umiri se, kaj čuješ?“

Potisnil me je na stran šepetaje: „Ne moti!“

Šel je nepremično in poslušal mej tem, ko se nisem mogel jaz niti ganiti neke neznane groze. Tudi moje oko se je upiralo v v mračno, tužno globino salona, po katerem se je razlival mesečni svet. Neke silne moč ga je vlekla tja. — Obdajal me je čut kakor v navzočnosti nečesa nadnaravnega, skrivnostnega. Čul nisem ničesar in vendar mi je bilo kakor bi se v zraku zibala, trepetala neka lahna, otožna melodija.

Izvestno je bil to samo učinek razburjene domišljije, kolikor pri meni, a še več pri Štefanu. Kmslu se je zopet zjasnilo njegovo oko, položil je kazalec na ustni in stopil proti durim. — Šel sem za njim. V salonu je bilo svetlo od mesečine, ki se je razlivala po njem skozi troje oken. Ozrl sem se na glasovir in laže so mi se dvigali. — Glasovir, ki je bil od Lucijine smrti vedno zaprt, stal je odprt pred nama!

1907 o podpiranju trgovske mornarice in povspenjanja ladjedelstva.

Prihodnja seja v torek.

Ogrska kriza.

BUDIMPEŠTA 22. Danes opoldne je trgovinski minister vsprejel podpredsednika stranke neodvisnosti Barabasa in Saghyja. Obvestil ju je o kronskem svetu ter se ž njima dlje časa razgovarjal.

Rauch v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 22. (Ogr. biro) — Ban baron Rauch je danes konfiriral z hrvatskim ministrom Josipovićem.

Rauch je imel daljši razgovor tudi z ministrskim predsednikom dr. Wekerle.

SRBIJA.

Ministerska kriza.

BELIGRAD 22. Rešitev krize se je nekoliko zavlekla, kar se staroradikalci upirajo zahtevi mladoradikalcev, ki bi hoteli imeti listino za notranje stvari. Vodja napredniške stranke Novaković je odklonil ponudbo obeh radikalnih strank, da bi ustopil v novi kabinet. — Kakor se govori, so radi krize prekinjena v Parizu pogajanja glede posojila.

Skupščina.

BELIGRAD 22. Predsednik Novaković je obvestil zbornico o ostanki vlade. Nato je bila prečitana zakonska predloga o proračunu za leto 1910. Po tem bo imela država v prihodnem letu prihodkov 112,800,000 dinarjev, izdatkov pa 111,500,000 dinarjev. — Vojni proračun znaša 26 mil., nasproti 27 mil. v tekočem letu.

TURČIJA.

CARIGRAD 22. Listi priobčujejo obširno poročila o vsprejemu turških izseljencev v Budimpešti.

CARIGRAD 22. Turški listi se zopet bavijo s krešanskim vprašanjem. „Jeni Gazeta“ pravi, da porta odkloni tudi najhablejši namig, raj bi se Kreta združila s Griko. — Podlaga razprave o vladanju Krete zamore biti le avtonomija.

ŠPANIJA.

Sprememba ministerstva.

MADRID 22. Listnico naučnega ministerstva je prevzel bivši minister Barosa, pravorodja pa predsednik najvišjega sodišča Martinez Campos. Kralj je zaprisegel kabinet danes popoldne.

PARIZ 22. Posebni dopisnik „Matina“ je imel z novim španskim ministerskim predsednikom Moretom razgovor. Moret je mej drugim rekel, da bo nova vlada, ki bo pred vsem zahtevala hramitve spoštovanja javnih naprav v Španiji, zasledovala politiko pomirjevanja in priznašanja nasproti onim, ki spoštujejo socialni red. Brezobzirna toda pravica bo pa proti onim, ki ga metijo. Minister je zaključil: Nadejamo se, da bo alabi položaj, s katerim se ima boriti Španija, kmalu pripadal zgodovini in da zopet vse zgradimo na znotraj in na zunaj, kar je razdejalo odstopiške ministerstvo.

MADRID 22. Liberalni in republikanski listi so prijazno vsprejeli Moretov kabinet. „ABC“ in „Univers“ napadeta liberalce.

Štelmel sem in prisegel bi, da se tipke dvigajo in zopet padajo, da si v resnici nisem videl ničesar.

Štefan je vzel gosli, jih ubral, in zadoneli so divni akordi pesmi: „Poznaš-li deželo?“

Zamen bi se trudil, da bi ti opisal utis, ki ga je v tem trenutku napravila na me ta melodija.

Stal sem kakor kip, v prsih me je dušilo in niti koraka se nisem ganil od duri, od koder sem gledal na zamaknjena igralca in glasovir, ki se mi je v tem hipu zdel kakor bi bil neko živo, fantastično bitje.

In prisegel bi, da sedi na stolu pred glasovirjem svitla ženska postava, da si v resnici nisem videl ničesar.

Toda pri Štefanu je to bilo drugače. — Njegova domišljija je bila tako razgreta, da je res mislil, da nekaj vidi, čuje. — Zdal pa zdaj, so zadoneli njegove gosli kakor v spremeljevanju in zopet utihnile popolnoma; uprl je svoje oko na prazen prostor pri glasovirju in stal kakor okamenel ter slušal.

Nagnil je lahno glavo, njegove ustnice so se nežno smehljale, in začel je znova, s samo njemu znanim motom in razvijal divne improvizacije. Ah, kako je igral! — Ti glasovi so bili zdaj podobni krčevitemu pretrganemu ihtenju; izlivali so se v debele, pekoče solze, prehajali zopet v globok vzdih, neizmerno kopernenje, in vračali se tresoč se nove boli, novega gorja.

In evo, zdaj se je zopet zdelo, kakor bi navedčali v neki radosti, o navznem triumfu

Politika besnila in politika pameti!

Neprijetna, mučna, do skrajnosti zopurna je žurnalistična borba proti — politični hidrofobiji, steklosti. Kakor proti pasji steklosti ne zagotavlja varstva nikak fizična moč, tudi najtrša pest in najživljava mišice, tko se je proti žurnalistični hidrofobiji nemžno boriti z argumenti in razlogi zdrave pameti. Sklicuj se še tako glasno na svoje globoko uverjenje, na svoje poštene namene; opozarjaj še tako prepričevalno, da to, kar zastopaš in braniš, je po tvojih čistih nevarih na korist apločnosti — v odgovor ne dobivaš protirazlogov, stvarnih argumentov, ampak sikaajo ti le v obraz stropa zasramovanja, smešenja in najdržežjih insinuacij.

Neradi, težko in skrajnim samczatajevanjem smo se lotili včeraj mučnega dela, da odgovorimo nekoliko „Slovencu“ na napade iz tiste vrste, ki se ne pišejo zato, ker jih zahteva kak stvarna potreba, ali korist kake dobre stvari, ampak le zato, ker se jednostavno hoče napadati. Mučno je polemizirati z ljudmi, o katerih vemo, da iščejo boja edino le radi — boja!

To je politična hidrofobija.

Ali — še nismo prav dovršili včerajšnjega mučnega dela, nam je prinesla brzojavka z Dunaja razveseljivo vest, da so nesporazumljenja, navstala minolega poletja med obema jugoslovanskima kluboma, ki so stavljal v nevarnost obstanek naše toli potrebne parlamentarne organizacije: „Narodne zveze“ — poravnana! In komuniké, izdan o tem razveseljivem dogodku, naglašja, da oba oba jugoslovanska kluba složno delovala v „Narodni zvezi“ za napredek in blagor Jugoslovanstva.

Dobila je še druga, istotako razveseljiva vest, da so se stranke, ki tvorijo „Slovensko enoto“, sporazumele, da je došlo do kompromisa med njimi, tako, da je doseženo popolno soglasje glede taktičnega postopanja!

Kakov kontrast! Iz Ljubljane napovedujejo fanatični deriši medsebojen boj do neža, boj na življenje in smrt, boj brez pardona. Srditostjo, ki je trezen človek gleda kakor kako patološko pojav — proglašajo nusk, ki absolutno izključa vsaki stik med strankami istega naroda, pa naj gre tudi za vprašanja najvišjega interesa za ta narod! A v istem glasilu istih misijonarjev — sovražstva in boja do neža javljajo, da so na Dunaju voditelji iste stranke nastopili hvalevredno pot kompromisa, ker tako zahteva interes dobre stvari!

Stranke, katere gromovniki nočejo demaniti čuti o krščanski vtrpljivosti in odjenljivosti, je prišla v zadnje čase do velike, nepredvidljene veljave v političnem življenju države, kakor morda še nobena stranka poprej. A kako je dosegla ta fenomenalni vseh? Morda s tem, da je odklanjala vsaki stik, vsako kooperacijo, vsaki kompromis z drugimi strankami, ki se ne strinjajo do zadnjega lasu z njenimi političnimi nazori? Ali ne marveč s tem, da je tudi v drugih strankah iskala sobjevnikov, političnih drugomisljenikov sicer, ali naravnih zaveznikov ob sedanjih gigantskih narodnih borbah.

srečno ljubavi, o razkasku srečs ljubečega srca.

Zopet čez malo je zadonel vihar iz teh strun; obraz igralca, npr na gosli, je bil kot simbol teh čustev, ki jih je tako mojestrski izbiral v ta mrtvi instrument v svojih rokah. — In glasovir? O, glasovir je — pell Krepki glasovi gosli vstrepečali so mu tipke, in šepetanje, izvaljeno iz njega, se je glasilo kakor bi prihajalo iz drugih svetov. — In kakor da je neviden dah dal znamenje za konec, tega res čudnega koncerta, odbila je ura — polnoči! — Ze ob prem udareu je Štefan omahnil podobno utrujenemu nočnemu potniku, ko čuje svoje ime zvati; lok mu je pal in zgrudil se je na tla; gosli so odletele z bolestinim jekom, daleč od njega.

Mej tem, ko sem mu prestrašen hitel na pomoč, čul sem, kako je prouzročen po padcu zadonel iz glasovirja poln, globok glas, ter se združil z onim iz gosli. Ali je bil ta ten odmev neskončne sreče? V teh poslednjih akordih našli sti se zopet njuju duši, ker, ko smo s prihitevimi slugi dvignili prijatelja č tal, je bil — mrtev. — — —

* * *

Bratranec je utihnil, in žalostno uklonil glavo. A meni je bilo tako čudno, tesno pod utisom te žalostne povesti.

Vstal sem in šel k glasovirju da ga zaprem, ker zdela mi se je, da zdaj pa zdaj zadoni iz njega ona, melodija polna hrepčenja: „Poznaš-li deželo...?“

(Zvržetak.)

PODLISTEK.

„Poznaš li deželo...?“

Po Hajoti prevela: SONJA SIMČIČ.

Za B žič me je bil povabil k sebi na d žele. Spravila sva nekoliko dni zelo prijetno, in skupnem pomenku, čitvu itd.

Napravila sva ce č obiske sosednim družinam. Na Silvestrov večer bil sem še pri njem. Izpivša čaj, šla sva v njegov kabinet, kjer sva mislila pušiti. Prinesli so nam vina, stroj za kavo, likerja in ostala sva sama.

Bila je tiha, mrzla noč. Na nebu je blestel poln mesec. Od salona sta naju ločili dve sobi, ki sta bili kakor druge — temni. — Nekaj časa sva govorila o tem in o tem in končno utihnila, ugoobljena vsaki v svoje misli. — Poslednja ura leta je, kakor si ti rekel preje — nevarna. Štefan je redel meni nasproti na mehkem naslonjaku in spuščal počasi oblake dima v zrak. Njegova glava je počivala na temnem baržunastem osonu in po njegovem lepem a melanholičnem obrazu bila je razlita neizražena milina, a oči, te oči miljenca bogov, zle so bolno predse.

Miculo je mej tem precej časa. Naenkrat pa je vatrepetal in prebledel Štefan. Njegov pogled je bil vprti proti vrodu. Slušal je nekaj napeto. Opazil sem to in nek čuden mrz me je spreletel pri tem. Čutil sem, kako

Naša S. L. S. ima svoj pošten delež na osnutju češko-jugoslovanskega bloka, "Slovanske enote", te srečne organizacije, ki je že neposredno po svojem postanku tako odločilno posegla v kolese notranje državne politike.

Ali pa morejo naši ljubljanski gromovniki trditi, da so stranke, zastopane v tej organizaciji, politično identične z S. L. S.? Ne, niti o istih čeških agrarcih, ki so danes v tesnih stikih z rečeno slovensko stranko, ne le da ne morejo trditi kaj takega, marveč je resnica ta, da je večina čeških agrarcev protiklerikalna. In vendar so si sobojevniki v parlamentu na Dunaju! To pa zato, ker zahteva to zdrav egoizem — zdrava pamet.

Brez tacihi kompromisov, brez tacega transigiranja, brez tacega modrega abstrahiranja od političnih diferenc, bi bila danes — ko so se nje nekdanji zavezniki, nemški krščanski socijanci in konservativci, nacionalno popolnoma radikalizirali in s tem onemogočili kontakt s katerikoli slovensko stranko — S. L. S. brezpomembna frakcija, brez moči in brez vpliva na razvoj dogodkov v parlamentu. Potem kompromisa in transigiranja, ki sta pripomogla do "Slovanske enote", je pa postala faktor, ki more globoko zasesti v politično življenje ter dosežati resničnih vsehov za bodočnost Slovanstva v državi in s tem tudi za bodočnost malega slovenskega naroda!

To jej priznavamo v zvezi ljubljanskim napadom, v zvezi političnemu nasprotnu, ne morda, da bi se jej hoteli s tem laskati, ampak, ker gojimo politiko — pameti.

Evo vam kričnega kontrasta med politiko besnile v Ljubljani in politiko pameti in računjanja na Dunaju!!

Ali ne bje se, da pridemo sedaj z moralo iz tega kontrasta in s pozivom — da si bi bil več nego naraven in opravičen — naj bi tudi v Ljubljani zavladala politika pameti!

Ne, tega ne, ker vemo, da bi se na tako pametno besedo usla na naznava ploha zstramovanja.

Stranke v parlamentu.

S. L. S. državni zbor nam glede na stranke in njih narodnost predstavlja to-le sliko:

Parlament ima sedaj 513 poslancev, ker so dr. Srb (Praga), dr. Dorfmann (Meran) in Pagnini (Trst) odložili svoje mandate. Po narodnosti se delijo poslanci na: Nemcev 230 (1 manje), Čehov 106 (1 manje), Poljakov 80, Malorusov 32, Slovencev 24, Hrvatov 11, Srbov 2, Italijanov 18 (1 manje), Rumunov 6, nacionalnih Židov 4; skupaj 513 poslancev.

Po sedanjih politični konstelaciji so razdeljeni poslanci tako-le: Brezpogojna vladna stranka šteje 160 Nemcev, 56 Poljakov, 10 Italijanov in 6 Malorusov, torej 232 (45%) poslancev. Ob gotovih pogojih more vlada računati še na 16 poslancev poljske ljudske stranke, 14 svobodnih Vsemencev in na 4 nar. Žide, torej še na 34 (6,6%) poslancev.

Opozicijske stranke so: Protivne obstrukciji: socijalni demokratje 87 (17%).

V narodnih opozicijskih strankah je: Čehov 71, Malorusov 30, konservativnih Slovencev 18, Hrvatov in Srbov 13, torej 132 (26%) poslancev. V pogojno opozicijske stranke spadajo: 6 lib. Slovencev in 4 liberalni Italijani, torej 10 (2%) poslancev.

Radikalne stranke štejejo 12 Čehov, 1 Poljaka in 5 Nemcev, torej 18 (3,4%) poslancev.

Skupaj:

Vladne stranke 266 (51,6%)

Opozicijske " 247 (48,4%)

Skupaj poslancev 513 (100%)

Srbi slovenskim in hrvatskim poslancem Istre.

Na rodoljubni pozdrav naših istrskih poslancev obojenim Srbom se odziva "Srbobran" nastopno:

Kakor je razvidno iz te izjave so tudi zastopniki Istre, Hrvatje in Slovenci, na čelu jim dični hrvatski rodoljub Vjekoslav Spinčić, nastopili proti obsodbi Adama Pribičevića in tovarišev. Kaj pravijo na to reptili "Narodne novine", "Ustavnost", "Hrvatsko pravo" in drugi? Ali porečejo, da so tudi hrvatski rodoljubje Spinčić in Laginja (podpredsednik ljubanske zbornice) veleizdajalci, kakor so rekli o Milčcu, Trumbiću, Biankinju in drugih? Dosednost bi zahtevala, da tudi vse Istrane proglasijo za veleizdajalce in bržkone porečejo tudi tako. Pomislite samo, koliko bo potem veleizdajalcev na teritoriju monarhije, na katerem žive Hrvatje in Srbi!

Dičnim hrvatskim in slovenskim sokolom iz Istre se prisrčno zahvaljujemo na tej značilni izjavi simpatij nasproti našim zaprtim prijateljem. V težki borbi, ki jo vodimo, za pravo in svobodo naše domovine in za srečo in napredek srbskega naroda, je ta izjava v veliko moralno pomoč, ki one, ki so klonili — ako jih je kaj — ohrabri, a hrabre vspodbudi k še večji povzdigi. Ob taki naši vzajemnosti in bratski ljubavi je naša skupna narodna stvar gotova vsepeha in zmage.

Grozovlada v Španiji.

Iz Španije prihajajo poročila, ki so tako zanimiva, da bi bilo od naše strani naravnost greh napram čitateljem tega lista, ako bi jih ne objavljali.

Pred vsem mora imeti ministerki predsednik telesno stražo 100 mož; minister notranjih poslov tako od 80 mož. Časopise od zunaj plenijo, brzojavke inhibirajo!

In potem ono poročilo dopisnika pariškega "Journala", kako se vrše kazenske razprave pred vojno sodnijo, ki je sodila Ferrerja! Celih 57 minut trajajo razprave, kjer gre za eksistenco in bodočnost dveh oseb in njihovih rodbin!

Dopisnik "Journala" pravi, da so ti zakoni nekak čudež, ali tako se zdi tudi marsikomu drugemu. Dotična siromaka sta bila nekako sojena po zakonih, ali po — španjskih!

In ker se — z vsem drugim civiliziranim svetom — zgražamo nad tako justico, se nas spuje od izvestne strani kakor razbojnik, anarhiste, ki naj bi se jih obesilo na prvo drevo. Jeza prihaja menda od tudi ker se s takimi poročili ljudem odpirajo oči, kam vodi takov političen fanatizem! Kakova perspektiva se odpira našim očem, ako bi tudi v naši domovini prišel takov fanatizem do absolutne veljave!

Nekoliko predkusa take dobe so nam dali dogodki v tem zasedanju deželne zbornice kranjskega, katerega divjanju je celo včas večina — ker bistrovidnejši in dalekoglednejši — podložil malo zavoro.

Mi smo vedno odklanjali take vrste politični klerikalizem, ki ima pred očmi le korist, moč, nadvladje — stranke, a ki je po vsej svoji metodi prava antiteza naukov, ki jih je učil Ustvaritelj naše vere... umiljenja, ljubezni in odpuščenja!

Občni zbor N. D. O.

Takega občnega zbora, kakor je bil sinočnji občni zbor še nismo doživeli. Ob določeni uri je bila gledališka dvorana z galerije vred natlačena polna delavstva vseh strok. Čim se je prikazal na odru predsednik dr. Mandić, je zagrmelo po dvorani viharju podobno ploskanje, katerega ni hotelo biti ne konca ne kraja. Predsednik dr. Mandić se je zahvalil na prirejeni ovaciji, katero smatra kot zahvalo za dosedanje in spodbujo za bodoče delovanje.

Zapisnikarjem občnega zbora je bil izvoljen g. Engelmann, na kar je oddal predsednik dr. Mandić predsedstvo g. Mladovanu, ki je dal besedo dr. Mandiću, da je poročal o premembni družbenih pravil.

Po daljši debati, katere so se vdeležili različni zborovalci, se je sklenilo enoglasno po starem obzoru predlagane premembe pravil, z nekimi malimi dodatki, ki so jih predlagali g. Bolonić, dr. Gregorin, Godnik, Bufon in Hochmüller.

V bodoče bo štel odbor v smislu § 14. dr. pravil poleg predsednika in 12 odbornikov tudi toliko odbornikov, kolikor je lokalnih organizacij v Trstu in okolici. Občni zbor, je sklenjen v smislu § 17. ako je navzočih vsaj 400 členov.

Poleg nekaterih drugih prememb formalne naravi, se je sklenilo, da se ima vršiti v bodoče redni občni zbor meseca februarja ali marca, ter da je društveno poslovno leto istovetno s koledarskim letom. Pri volitvi odbora se je volilo najprej odbor, nadzornstvo, pregledavalec računov in razsodišče.

Izvoljeni so bili "per acclamationem": V odbor: Kranjc Fran, asistent pri c. k. glav. sklad.; Milej Ivan, delavec pri S. Marku; Slavec Vladislav, delavec v Arsenalu; Proseno Ivan, delavec pri Strudhcu; Dr. Andrejčič, pravnik; Pečar Josip, zaseb. težak; Pegan Leopold, uslužb. pri drž. žel.; Podreka Karl, računski oficijal; Turk Anton mlajši, črkostavec; Dr. Brancić Fran, odvetnik; Dr. Otakar Rybat, od et: Ferluga Ivan, pismonoša. Za namestnike: Bras Ivan, mehanik; Terčon Josip, zaseb. uradnik; Krečič Anton, delavec v Arsenalu; Gustinčič Martin, težak pri Strudhcu.

V nadzornstvo: Turk Anton starejši, težak v prosti luki; Ferluga Ivan, uradnik; Kjuder Alfonz, zaseb. urad.; Zorec Ivan, uradnik; Dr. Gustav Gregorin, odvetnik.

Namestniki nadzornstva: Rupnik Lovrenc, delavec v Plavžu; Pučart Jakob, delovodja v prosti luki.

Pregledovalci računov: Zorko Anton, uradnik; Velušček Josip, zas. urad.; Luin Fran, delavec.

V razsodišče: Brišček Matej, železničar; Pessu Ivan, uradnik; Može Peter, delovodja.

Pri točki volitve predsednika je povz. besedo dr. Mandić, ki je poudarjal pred vsem, da se je v zadnjih 2 letih pri njem marsikaj spremenilo v duševnem in fizičnem oziru. Trditelj, da vlada med njim in političnim vodstvom nesoglasje, je imisljena od prve do zadnje besede. Imisile pa so si to osebe, ki žive od lovljenja v motni vodi. Izjavljam v obraz "Slovenca" in "Rdečemu Praporju" in vsem drugim: Niso nikaka nesporazumjenja med odborom političnega društva "Edinost" in menoj.

Mogoče je da je taka razlika v mišljenju glede taktike, a to je tako, kakor če bi se vprašalo dva različna generala, kako bi se najlažje prišlo v sovražniški tabor. Gotovo je, da bo napravil vsak drugačen načrt. A mi v Trstu hočemo delati vsi skupno, tr-

govci, delavci in obrtniki za narodno stvar, a žalostna majka onemu, ki bi hotel zanesti neologo v naše vrste. Povem "Slovenca": Tržaška baraka ne poka in še dolgo ne bo pokala. (Viharno odobravanje). "Rdeči Prapor" pa naj si zapomni, da smo vsi složni takrat, ko se gre proti skupnemu sovražniku, smo vsi edini. Ni res in stokrat ni res, da se branim sprejeti predsedstvo radi političnega društva "Edinost". On je mnenja, da se narodna stranka v Trstu še-le razvije v stranko, ki bo narodna, a ki bo na ob enem skrbela za koristi vseh stanov. Mi pri organizaciji pa nismo zato, da bi podirali to, kar so drugi zidali, ampak zato, da zidamo dalje na začetni zgradbi. (Viharno odobravanje). A v najlepši dokaz, da on ni v nikakem prepiru s vodilnimi osebami v političnem društvu "Edinost" je to, da bo on ravno s istimi osebami sedel skupno pri mizi, da se posvetujemo, kako bi predelali kar je staro, da se pokažemo z novo obleko.

Razvoj slovenskega naroda v Trstu v zadnjih 15 letih je zanimiv pojav za socijologa. Mi hitimo naprej in se razvijamo. Vsak stan se hoče organizovati. A v Trstu je prostora dovolj za vsa stanova. Nečemo se postavljati na tesno razredno stališče, češ, da treba skrbeti samo za delavstvo. Živeti morajo ne samo delavci, ampak tudi drugi stanovi. Mi spoštujemo tudi druge stanove, ker hočemo biti spoštovani. Pripravljeni smo delovati skupno, za skupni cilj. Tukaj prisotni dr. Gregorin je rekel na nekem shodu, da je delavstvo podlaga piramide. Primera je popolnoma primerna.

Delavstvo je ona podlaga, na kateri bomo zidali piramido svoje narodne bodočnosti. Narodnost nikakor ni prazna beseda, kakor to pravijo rudečarji, ampak narodnost je čustvo, ki je globoko zaštrano v naših srcih. Zato pa hočemo delati za blagor naroda in složno in skupno z drugimi stanovi.

Meje interesov posameznih stanov se daje prav lahko zaštrati. Naj se pusti vsakemu stanu, da bo delal v svojih mejah za svoj razvoj in izboljšanje svojega položaja. — A če ustanovimo mi delavci kaj posebej, imajo isto pravico tudi trgovci, obrtniki i. t. d.

Konečno je omenil, da se je v zadnjih 2 letih fizično tako iztrošil, da se zdi zdravnikom čudno, kako more sploh toliko prenesti. On se čuti delavca, kot delavec ostane vedno kot tovariš med tovariši. A on je prepričan, da bi kot predsednik na mnogih delovnih, kakor bi bilo potrebno. Organizacija rabi nove, sveže moči. Prosi zborovalce, naj mu odložijo breme predsedništva, naj pomislijo, da je tudi on rodbinski oče, da ima rodbino, katero je radi N. D. O. zamenjal in za katero mora služiti kruh kakor uradnik.

Povdarja ponovno, da ne sprejme predsedstva, ker je prepričan, da ne bi mogel delovati kakor dosedaj, a ne iz kakega nasprota proti njegovi osebi, in prosi zborovalce naj uvažujejo vse tu in naj mu odlože težko breme.

G. Bonifadić je izjavil, da tu ne velja nikak izgovor. Dr. Mandić mora še nadalje sprejeti mesto predsednika.

G. Mladovan je stavil na glasovanje predlog g. Bonifadića ki je bil enoglasno sprejet, med navdušenimi ovacijami za dr. Mandića.

Dr. Mandić se je zahvalil globoko gajen na tolikih dokazih ljubezni ter je izjavil, da sprejme predsedstvo le začamo za tri mesece.

G. Hochmüller se je zahvalil predsedniku Mandiću za njegovo delovanje, povdarjajoč, da je imel v zadnjem času priliko jako veliko občevati z dr. Mandićem in da se je prepričal, da bi organizacija ne mogla najti bolj nesebičnega predsednika, kakor je dr. Mandić.

Ko je dr. Mandić še naznanil, da je v baje nemškem Gradcu že danes 3000 organiziranih delavcev, ki snujejo N. D. O. — je nastal v dvorani pravi orkan navdušenja.

Konečno je dr. Mandić pozivljaj delavce, naj se tesno oklenejo N. D. O., naj delujejo za prosep svojih delavskih koristi in skupne narodne stvari, tako, da naša narodna stranka v Trstu še dolgo ne postane baraka, ki poka, pač pa, da bode počila poprej cna baraka, ki se je baš osonala pod fantomom neke slovenske ljudske stranke. (Viharno in dolgotrajna odobravanja).

Zborovalci so se potem mirno in v lepem redu razšli.

Dnevne vesti.

V zadnji uri pozivljamo volilce III. okraja (Stara mitnica in Kjadin), naj nemudoma pregledajo volilne liste, ki so jim na razpolago pri gg. dr. Gregorinu in dr. Slaviku (ul. Galatti 18) in dr. Wilfanu (Corso 37) ter v Trž. bralcom in podpornem društvu. Jutri je zadnji dan za reklamacije. Kdor je izpuščen, naj se takoj s potrebnimi dokumenti obrne kojemu naših advokatov, katerih vsek mu pojde rad na roko pri sestavi reklamacije. Opozorjamo pa na to, da so advokatske pisarnice jutri zatvorene.

"Klerikalna hvaležnost". Pod tem naslovom piše celjski "Narodni dnevnik":

"Poleti je 'Slovenec' z veliko elastjo pobiral kar cele članke iz tržaške 'Edinosti', ki je iz nerazumljivih vzrokov zagovarjala obstrukcijo slovenskih klerikalcev. Dva, tri mesece kasneje se je prelevila v 'Slov.'

predalnih 'Edinost' v 'klepetavo babo' in sedaj je že 'vso pamet zgubila'. Ustanovila se je namreč tačas v Trstu 'Slov. ljudska stranka' in sedaj ne bo več treba 'Edinosti' in g. dr. Rybafu zagovarjati klerikalcev in njihove svoji stranki prirojene taktike. Taka je klerikalna hvaležnost in taka se godi onim, ki klerikalcem kaj verjamejo!"

Čestiti celjski tovariš je tu v zmoti, ko piše, da smo mi branili obstrukcijo iz "nerazumljivih vzrokov". Mi smo svoje stališče razložili opetovano in razločno. Nismo branili obstrukcije zato, ker smo morda pričakovali kako hvaležnost od strani klerikalcev; branili smo obstrukcijo, ker smo jo ob danih takratnih razmerah smatrali kakor primerno taktiko.

Naše stališče se je pač — žalibog — vedno razlikovalo od stališča drugih slovenskih listov in strank. Mi nismo nikdar gledali na osebe, niti na stranke, ampak vedno le na stvar. In če smo spoznali, da je bila ta stvar dobra in narodni celokupnosti koristna, smo jo odobraval, pa naj je prišla od Petra ali Pavla. Iz kratka: mi nismo branili ali hvalili klerikalcev, ampak smo le odobraval taktiko, ki se nam je primerna zdel.

Tako je bilo in tako ostane tudi v bodoče.

Če bodo liberalci hoteli kaj koristnega, jih bomo podpirali; kadar bodo klerikalci — po našem naziranju — pestovali pametno, bomo na njihovi strani!

V ostalem je naš celjski tovariš lahko uverjen, da na tržaškem ozemlju do danes S. L. S. še ni, ker, a tem, da se je sestalo nekoliko oseb, ter sklenilo oinovati stranke, a tem še nikakor ni ustanovljen odločilen faktor.

Mi motrimo snovanje S. L. S. v Trstu povsem hladno, ker smo uverjeni, da bo slovenski svet, ko bo iskal tržaških Slovencev, moral še dolgo dolgo računati s sedanjo smerjo — o osebah ne govorimo — tržaške politike.

"Indipendente" proti tržaški mulariji. — Zopet nekaj novega. Nič posebej, vendar novega. "Indipendente" obtožuje tržaško "in-cito mularijo" — kakor pravi — vandalizmov na škodo nasadov pred glavnim poštnim poslopjem.

To je vse prav in mi bi radi soglašali z "Indipendentom", ako bi ne bilo to zgražanje tako zakasnelo in ako bi bil "Indipendente" nekoliko bolj natančno označil addresso, ki ima javno vzgojo v rokah.

Tam so v prvi vrsti krivi na splošni podivjanosti in terej tudi na oni inclite mularije.

Ta addressa je "Indipendentu" dobro znana, ker mu je v neposredni bližini.

Pismo posl. dr. Kramarja prof. dr. Wagnerju. Praška "Union" beleži zadoščenjem, da je bilo to pismo predmetom toli živahnih rasprav v slovenskih novinah. Dočim je — pravi — lvovalski "Dziennik Polski" naglasil, a koliko ironijo je dr. Kramarj zavrnil zgovodinske falzifikacije nemškega učbenika, padšega do "politikov pivnica", pa prinaša tržaška "Edinost" članek o briljantni izjavi češkega voditelja in piše: (tu prinaša praški list dobesedno in v krasnem nemškem prevodu naš komentar h Kramarjevemu pismu).

Beležimo to z zadoščenjem. Ne morda iz samoljubja, ampak kakor znak, kako živo so začeli v uredništvih čeških listov slediti pojavom v slovenskim novinarstvu, kar je zopet znakom, da postaja razmerje med obema bratekima narodoma vedno tesneje.

Sveda utegne koga begati kočljivo vprašanje, kako je možno, da tako resen in ugleden list, kakoršen je praška "Union", more z zadoščenjem posnemati, kar pišejo — norci! Saj so neke izrekli te dni o nas umarično sodbo, da je "Edinost" — zorela!

Za družinski večer "Slavjanske čitalnice" vlada v vseh slovenskih krogih tržaških prav veliko zanimanje. Vpored večera začel v resnici občo pozornost, ne le radi številca točk, ampak tudi radi raznovrstnosti njih vsebine. Razen priznane dobrega orkestra g. Fonde, nastopi z eno točko tudi došednji "Sokolski" pevski zbor pod spretnim vodstvom g. perovodja g. Mahkota; zbor, ki bode tvoril temelj velikemu mešanemu zboru novo ustanovljene podružnice "Glasbene matice". Opozorjamo tudi na priznane dobrega češkega vijolinista g. Končnega, kateri nam zasvira dve točki, med njimi tudi Hrvatskega "Legendo"; izvanredno bravarao točko, posebno zanimivo radi tega, ker nam v njej mojster Wieniasky v krasnih motivih podaja vso zgodbo svoje nesrečne ljubzni k svoji zaročenki, katero je, vrnivši se iz tujine, kjer si je pridobil polno lavorik, našel na mrtvaškem odru.

Prvi nastopi na tem večeru z dvema točkama novostavljani kvartet pod izbornim vodstvom priznanega slovenskega skladatelja g. E. Adamiča, ki bo iz prijaznosti spremljal na glasovirju za Trst novega izvratnega tonorista gosp. Preka ter vijolinista gosp. Končnega.

Vatopnice se dobivajo že popoldne v "Slavjanski čitalnici". Priporočamo še enkrat slovensku občinstvu, da z mnogostvarno vdeležbo pokaže zanimanje za to staro in za Slovanstvo vlezvalužno društvo v Trstu. Začetek točno ob 8. večer.

"Glasbena Matica" in Hrvatje. — Včerajšnji "Obzor" prinaša daljšo poročilo o ustanovnem obč. zboru "Glasbenega društva" v

Trstu, ter toplo priporoča tukajšnjim Hrvatstom, naj prigrle to slov. ustanovo kakor svojo.

Pevsko in glasbeno društvo Trstu. (Podružnica „Glasbene Matice“ v Ljubljani.)

Naznanila v pričetku I. šolskega leta. — Pričetek šole: Šolsko leto 1909/10. se v društveni glasbeni šoli prične s novembrom 1909. Vpisovanje se bo vršilo v nedeljo 24. t. m. dopoldne od 10—12. ure in v sredo 27. t. m. od 8.—5. ure dopoldne. Obkraj v čitalniški dvorani Nar. doma. V petek, 5. novembra ob 5. uri pop. naj pridejo vsi učenci v čitalniško dvorano N. d., da se jim naznani razdelitev ur. Redni pouk v vseh predmetih se začne v soboto 6. nov. 1909. V interesu učencev je, da se z upisom ne odlašajo, ker si more le tisti izbrati ugodne ure pouka, ki se je pravočasno upisal. Pozneje se upisujejo učenci le izjemoma še, a zadovoljiti se morajo s tistimi urami, ki so še na razpolago.

Učni predmeti. „Pevsko in glasbeno društvo“, kot slovensko glasbeno vzgojilšče v Trstu podaje učencem umetniško glasbeno izobrazbo začetkom v klavirju in violini, s časom in po potrebi tudi v ostalih instrumentih.

Neizogibno potrebno muzikalno izobrazbo dobe učenci v pouku glasbene teorije, Glasbeno estetične izobrazbe v zborovem petju se učenci uče pri skupnih vajah zborov.

Učni načrt je popolnoma enak onemu „Glasbene Matice“ v Ljubljani.

Pogoji v sprejema: 1. Stariši morajo biti člani društva. 2. ukovina za klavir in violino po 4 K na mesec; 3. ukovina za glasbeno teorijo po 2 K za pol leta, 4. vpisnina za vsakega učenca po 1 K za pol leta, 5. ukovina za zborovo petje po 2 K za pol leta.

Učenci ki žele, da se jim čas pouka v šoli pomnoži, plačajo primerno višjo ukovino:

Oproščanje šolnine: Revne in pa marljive učence oprsti odbor plačevanja šolnine popolnoma ali deloma. Prošnje je vlagati, naslovljene na odbor, pri šolskem vodstvu.

I. redni občni zbor „Slovenije“ na Dunaju se bo vršil danes ob 8¹/₂ uri zvečer v Laudongasse 48, VIII. „Zur Prebauer Bierklinik“, z običajnim vnapredom.

Častno občanstvo. — Večkrat se dogaja, da je kdo v dvoma, li imajo deželni odbori v slučaju utoka pravico preiskovati zasluga osebe, kateri je starešinstvo podelilo častno občanstvo. Na to odgovarjamo, da ne. Deželni odbori pa imajo pravico pregledati, je-li starešinstveni sklep veljaven v formalnem zvezu (Upr. sod. 7/7. 1900. št. 4900).

Potrjen zakon. — Včerašnja „Wiener Zeitung“ je objavila, da je cesar potrdil zakon, sklenjen od tržaškega deželnega zbora glede občinskega zavoda za ceno stanovanja.

Miramar. — Dan 27. t. m. bo miramarski park zopet odprt občinstvu. Od 1. novembra dalje bo možno ogledati si tudi grad in sicer od 10.—12. ure predpol. in od 2. do 4. ure pop.

Izseljenci na povratku. — Včera je došel po 15 dnevem potovanju iz New Yorka v našo luko parnik „Alisa“. V New Yorku je imel na krovu 230 potnikov, od katerih se je izkrcalo v Napolju 110, v Patrasu 55 in v Trstu ostalih 65. Vreme je bilo ves čas potovanja krasno in zdravstveno stanje potnikov izborna.

Tržaška mala kronika.

Zaradi goljufije. — Predvčerajšnjim ob 11. uri dopoldne je bil na italijanskem konzulatu aretiran 23 letni mehanik Ernest Straulino iz Carigrada, ki je dobil na konzulatu prost vozni listek do Vidma, potem pa je začel ravgrajati, češ da mora dobiti prost vozni listek do Carigrada.

Straulino je došel semkaj v torek iz Benetk, kjer se je na avstrijskem konzulatu izdal za Antona Depolo iz Carigrada, pristojnega v Trstu in je valed tega dobil prost vozni listek do Trsta.

Na policiji so našli pri njem potni list italijanskega konzulata od dne 12. julija 1907. Njegovo potovanje konča za sedaj v zaporu.

Pil bi ga vsak ... — Včera ponoči ob 12¹/₂ uri sta bila v gostilni, ki se nahaja v ul. del Ponte št. 1, aretirana težka 23 letni Ivan Slaico, stanujoč v ul. Rena št. 10, in 23 letni Rihard Štuka, stanujoč v ulici della Sesinata št. 1, ki sta se najprej pogostila in napravila trošek za K 1 90, potem pa izjavila, da nista v stanu dolga poravnati.

Na policiji sta bila zaslišana. Prvi je obljubil, da bo plačala njegova sestra, drugi pa sploh ni hotel odgovarjati.

Odvredna sta bila v zaporu.

Peskušano tihotapstvo. — Predvčerajšnjim popoldne ob 4 30 uri so finančni stražniki ustavili 28 letnega delavca Petra Hartl, stanujočega v ljudskem prenočišču v ul. Gaspare Šozzi, ki je imel pri sebi 4 kg suhega grozdja. — Vtaknili so ga v luko.

Ekspozija steklenice za sodo vodo. — Včera jutraj je bil vprejet v mešano bolnišnico, 23 letni težak Roman Giraldo iz Pirana, ki je imel na desni roki veliko urezo. — To rano je dobil vsled tega, ker se na j v roki razpočila steklenica za sodo vodo.

Grozil z nožem Včera ob 12 in tri četrt uri ponoči je bil v ulici Fornelli aretiran

52 letni težak Karol Depiera iz Trsta, ker je grozil z nožem težaku Nikolaju Viskoviću, stanujočemu v ul. Media št. 3.

Na policiji je sicer priznal, da je imel nož v roki, zanikal pa je, da bi bil z njim grozil Viskoviću. — Pridržali so ga v zaporu.

Zlomila si nogo vsled padca. Včera sta bile vprejete v mestno bolnišnico: Marija Legiša, stara 40 let, iz Slivnega, ki si je zlomila desno nogo, ker je padla z odra, in Georgina Agostinis, stara 18 mesecev stan. v ul. Antonio Caccia, št. 13, ki si je tudi zlomila desno nogo, ker je v svojem stanovanju padla z mize.

Sumljiva tatvina. — Predvčerajšnjim ob 10 in en četrt uri zvečer je bil v ul. Malcaton aretiran 20 letni težak Andrej Sandri, ki je skušal prodati neko čepico sumljivega izvora. Na policiji je izjavil, da jo je kupil, ker pa ni vedel povedati kje, — so ga pridržali.

Koledar in vreme. — Danes: Severin op. Jutri: 21. ned. po Bink.

Temperatura včera ob 2. uri popoldne + 20° Cel. — Vreme včera: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Semterja oblačno. Zmerni vetrovi. Temperatura malo spremenjena.

Naše gledališče.

Zaželeli smo reprizo krasne bajke „Pepelka“ — in jo bomo imeli že jutri. Prav rado prihiteli naše ljudstvo na to predstavo, še v večjem številu nego minole nedelje, ker je tudi daljši okoliščini omogočeno navziti se par ur prekrasne zabave in ob enem pouka v našem gledališču. Predstava začne namreč že ob 5 uri popoldne.

Pripeljite seboj, stariši, svoje otroke! Sai je največjim njim namenjena ta igra. Pepelka, dobro, plemenito dete, uči, kako premaguje zlobo ponižnost in dobron, ne pa zavist in hudobno arca. Pepelka je iz gled kreposti, na kateri naj se vrgledujejo vaši otroci in zato pridite z njimi v hram prosvete!

Pa tudi naše gledališče je zaslužilo vašega zaupanja in podpore. Koliko skrbi, koliko truda je trebalo, da se je spravilo na oder oni čarobni svet, v katerem so živele Pepelkina mačeha in čarovnica Valpurga, z neštevilnimi škratstvolčki in vilami. In potem dvor kralja Kakadu! Njegov sanjavi sin nam zopet pokaže svojo blišččo obleko, zopet ga bomo videli kako nepotolaženo hrepeni za svojimi sanjami.

Pridite torej, da svojo navzočnostjo daste vse, kar more naše ljudstvo dati pridnim našim igralcem: zadoščenje, pohvalo!

Društvene vesti.

Pevsko in glasbeno društvo v Trstu. (Podružnica „Glasbene Matice“ v Ljubljani). V odborovi seji 20. t. m. se je odbor konstituiral sledeče: Predsednik: dr. Edvard Savik; podpredsednik g. Josip Prunk; tajnik: dr. Ernest Bakar; blagajnik: dr. Feliks Kovačič; nadzornik: Srečko Bartl; arhivar: Dragotin Dekleva; gospodar: Fran Bandel; odborniki: Joško Crek, Vilko Modrijan, Jernej Pintar.

Pevsko zabavo brez vstopnine priredi jutri, v nedeljo, 24. t. m., pevski zbor Sv. Jakobske „Čitalnice“ v prostorih „Konsumnega društva“ pri sv. Jakobu.

Začetek ob 5. uri pop.
Telovadno društvo **TRŽAŠKI SOKOL** v Trstu

Carjenim plesalkam in plesalcem se naznanja tem potom, da se današnja plesna vaja ne bo vršila, ker priredi brateško društvo „Sl. Čitalnica“ nocoj svoj I. družabni večer, na katerem sodeluje tudi sokolski pevski zbor in na katerega so vabljeni v.i. bratje Sokoli in sestre Sokolice.

Prihodnja plesna vaja se bo vršila v soboto dne 30. t. m. ob navadni uri.

Na zdar! Veselični odsek.

Majcen Miloš ..

mizar - Trst - ulica Leo štev. 2

priporoča slavnemu občinstvu
svojo mizarnico.
Izdajajo vsakovrstne, tudi **NAJFINEJŠE POHIŠTVO**

Umetni zobje ...

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Zschei

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Prilika ugodn. nakupa.

Moderne spalne sobe iz trdega kuhan. lesa

brez obkladkov (rimeša) zelo solidno izdelane z garancijo

po izredno nizkih cenah

PETER JERAJ, trgovina s pohištvom

na vogalu ulice Vincenzo Bellini ter ulice sv. Katerina.

Prilika ugodn. nakupa.

Odlikovana pekarna in slaščičarna

z zlato kolajno in križcem na mednarodni obrtni razstavi v Londonu 1909

Acquedotto 15. - Podruž. ul. Miramar 9

naznanja slavnemu občinstvu, da ima

trikrat na dan svež krnh.

Prodajalnica je tudi dobro preskrbljena z vsakovrstnimi bliskoti posebno za čaj; ima razne fina vina in likerje v buteljkah in fine desertne bombone. Sprejema naročila za vsakovrstne torte, krokanje itd., kakor tudi vsake predmete za speči. — Ima tudi najfinjšo moko iz najboljših mlinov po najnižji ceni. BREZ-PLAČNA POSTREŽBA NA DOM. — Priporočam se za obil- len obisk z odličnim spoštovanjem **Vinko Škerk**.

Prosek gostilna Cavalin. : Toči vsako- vrstna najboljša vina, kraški teran, bofilke, najboljši sladki prosek. Postrežba za gospodo, priproste ljudi, popotnike in voznike. Hlev na razpolago. — Uljudno se priporoča Fr. Adamič, gostilničar. (1892)

Slovinci in Slovani! : Naznanjam Vam, da sem odprl novo slovensko brivnico v ulici Bosco št. 1, vogal Barriera in se toplo priporočam slavnemu občinstvu za mnogobrojen obisk. Jamčim za čisto in dobro postrežbo. Svoji k svojim! Udani Miroslav Kovačič, brivec. 1651

Ernest Pegan, Trst

Ulica Caserma 19 (nasproti kavarne Commercio)

Trgovina s svežim in pre- kajenim svinjskim mesom.

Vse vrste salam. Najfin. sir. Mast. Konserve. Praške in graške gnjati.

Razne klobase. — Moderno opremljen buffet.

Vedno sveže **DREHERJEVO PIVO.** — **KRAŠKI TERAN.** — **Garantirana PRISTNA VINA** iz vipavske vinarske zadruge — **ŠAMPANJEC.** — **DE-SERTNA VINA.** — **LIKERJI ODLIKOVANIH TVRDK.**

Gostilničarjem se daje primeren popust.

Veliki kinematograf BELVEDERE

TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

od sobote 23. do točka 26. oktobra uprizori se vrhu jako lepega vnapreda

Velike cesarske vaje na Moravskem.

v septembru 1909 pod poveljstvom Njeg. Vel. cesarja Frana Josipa I.

NAJNOVEJŠA PROJEKCIJA **NAJNOVEJŠA PROJEKCIJA.**

Prvi sedeži 40 st., II 20 stot. Otroci in ožaki 10 stot.

Nova mesnica

prodaja .: ul. Cecilia, vogal Ruggero Manna volovsko, telečje in kostrunovo meso prve vrste. - Štajerske kokoši in osoljene jezike. P. n. družinam se toplo priporoča lastnik G. Raguseo.

Kožuhoinar **Albert Brosch**

Trst, ulica S. Antonio št. 9

naznanja slavnemu občinstvu, da je prevzel

shrambo kožuhojin

izbrisane tvrdke **JOSIP ZELESNIK**

katerega osobje je prešlo v popolno njegovo odvisnost.

Cene zmerne. Absolutna garancija.

Za zimsko sezono zadnje novosti kožuhojin.

Velika skladišča manufakturne blaga in konfekcij za gospode, gospe in otroke.

Plačilo na obroke.

M. B. Katz

TRST - ulica Sanità 16, II. nadstr.

Podružnica v Gorici, ulica Alvarez 3, I. n.

Dijaške plesne vaje se pričnejo, kakor že javljeno, jutri v nedeljo 24. t. m. v dvorani „Trgovsko-izobr. društva“.

Gospodične, ki niso še prejele vabila, naj se obrnejo na plesni odsek, v „Slavjanski čitalnici“. Odsek za dij. plesne vaje.

Nar. delav. organizacija

Opozorjamo vse delavce iz Škedenja na ustanovni občni zbor krajevne organizacije v Škedenju, ki se vrši nocoj ob 8. uri zvečer v „Gospodarskem društvu“ v Škedenju.

V Rojnu v prostorih „Gospodarskega društva“ (pri And. Bole) priredi „N. D. O.“ v nedeljo, dne 24. t. m. ob 10. uri jutraj javen shod.

Ker je dnevni red jako važen, posebno za kmetovalca se uljudno prosi, da se ga množično udeleži.

Delavci v svobodni luki imajo jutri v nedeljo ob 10. uri predpol. shod v prostorih N. D. O. (ul. Lavatko 1.) Dnevni red: zahteve valuzbencev c. kr. javnih skladišč.

Vesti iz Goriške.

x Za kmetovalce, Goriški deželni odbor namerava to jesen s podporo, ki jo je dovolila vlada za pospeševanje domačega travničarstva, prirediti poskuse z umetnimi gnojili in s travniškimi branami.

Kmetovalci dobe za izboljšanje travnikov umetna gnojila brezplačno, travniške brane pa na posodo.

Zupanstva se opozarjajo, naj nabirajo priglavitve in naj jih predložijo deželnemu odboru, pri čemer naj napovedo množino potrebnih umetnih gnojil in ali je potrebna raba travniške brane (brane za izruvanje mahov). Na tej akciji pridejo seveda potrebnejši kmetovalci v prvi vrsti v vpoštev.

x Naše vrtnine v inozemstvu. Nemški trgovci so bili opazili, kako je prihajal že več let zaporedoma na njihove trge goriški krompir, ki je bil mnogo boljši in okusnejši nego nemški. Naravno je, da jim je bila prva misel, kako bi ubili tujo konkurenco; in to so tudi dosegli.

Nemški trgovci so namreč opazili, da njihova naš krompir na tamonjih trgih prodnost ne-le zbog svoje dobre kvalitete, ampak tudi zato, ker je bil zgodaj, če ne prvi na trgu. Zato so se potrudili in so foreirali zoričev lastnega pridejka. Dosegli so to v toliki meri, da je prišel letos goriški krompir kakor zadnji na trg v Draždanah. V interesu naših kmetovalcev je, da tudi oni premišljujejo, kako bi pospešili zoričev krompirja, da ne izgube tal na inozemskih trgih.

x Pod električni tramvaj je padel v Gorici neki starček v Verdijevi ulici. Da-si je sprevednik zvonil, ko je videl moža na tiru, se isti ni izognil, ker oglušen od starosti. Starček je prvi voz prejel in ga podrl na tla in le prisotnosti duha sprevednikovega, ki je takoj vstavljal voz, je pripisovati, da se ni zgodila nesreča. Starček se je kmalu dvignil in razven velikega strahu ni trpel nikake poškodbe.

x Mesnice v Gorici bodo od 1. novembra naprej zaprte ob nedeljah ves dan, ob praznikih pa jih bodo zapirali ob 6. pop.

x Vreme na Goriškem je že 14 dni tako hladno in toplo kakor meseca julija.

Vesti iz Istre.

Eksemplar avstrijske valuzbenke je — kakor piše „Naša Sloga“ — blagajničarka na državnem kolodvoru v Pulji. Proti tej ženski prihajajo čisto pritožbe, ki pa po lepi stari avstrijski navadi ostajajo brezspesna. S tem dobiva ona ženska še več korajže in postaja brezobrazna. Če kdo zahteva karto v slovenskem ali hrvaškem jeziku, ne le da godrnja, ampak se začneja kar dreti, da ona ni dolžna znati tega jezika in da je dovolj, ako zna nemški in italijanski. Ali ni to skrajna brezobraznost tiste ženske? Služi v deželi, ki je po večini slovenska in hrvaška, je kruh tega naroda, a ima toliko drznosti, da tako govori.

Pozivljamo naše ljudi, naj se ne dajajo oplakiti, marveč naj zahtevajo vozne listke v svojem jeziku, in ako ne bi dobili karte, naj le vstopijo v voz. Če bodo potem globljeni, naj se pritožijo na ravzateljstvo železnice v Trstu, ali pa naj stvar prijavijo našim poslancem, ki bodo potem zahtevali, da taki organi ne bodo prihajali v dotiko s strankami. Na taka mesta spadajo le v uslužbenci, ki poznajo jezik naroda.

Zadnje brzojavne vesti.

Potres na Siciliji.

ACIREALE 22. Sinoči ob 6. uri je bilo čuti zopet potresne sunke, ki so močno poškodovali več sosednjih vasi. Deset hiš se je zrušilo, več jih je dobilo zaspoke. Ena oseba je bila ubita. Prebivalstvo šotori na planem. Potresni sunki nadaljujejo.

Mali oglasi.

Knjigoveškega učenca sprejme takoj A. Repenšek. knjigovez, ulica Cecilia št. 9. 1868

Dobrodoča mlekarja se proda. Več se izve pri lastnici Vias Industria 8. 1868

14-letni deček išče službo kot trgovski vajenec v mestu ali okolici. Ime: Ivan Kosmina, Nabrežina 36. 1875

V zalogi vina Trg Lipsia št. 2, prodaja se izvrstno vipavsko belo in črno vino po nizki ceni. 1886

Lepa soba za enega ali dva gospoda z zasebnim udomom, na željo tudi hrana se odda takoj. Scala Belvedere št. 1, III. n. vrata 29. 1882

Josip Stofa mizararski mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8, izvršuje vsakovrstna mizararska dela.

Ravno za polovično ceno!!! kakor vsaki prodajalec ... na obroke

prodam nove SINGER-jeve : šivalne stroje za družinske potrebe K 54- : z ladjico K 78- : central bobin K 94- : . Ukjučeno pokrov in 5-letno garancijo. — V inozemstvo proti pošiljati K 18 ostalo po povzetju. — CENIK ZASTONJ. ST. RUNDKAKIN Dunaj III., Weissgerberstraße 58, E.

Civilna in vojaška krojačnica **FRANC NEDVED** Trst, ul. Belvedere 26 pritličje izdeluje vsako naročilo po meri po dunajskem sistemu in modernem kroju. Zaloga angleškega in tuzemskega blaga in uniform za vojaške, uradnike, polic. in fin. straže ter železničarje. Cene zmerne.

Slovinci Trsta in izven Trsta!

Otvoril sem prvo dalmatinsko

žganjarno in zalogo v Trstu, ulica Ghega št. 10

s slov. napisom, ki vsacega Slovana razveseli. Točim najfinjši dalmatinski tropinovec po Kron 1-20. (Za trgovce cene primerno znižane). Točim tudi druge likerje. — Priporočam se slavemu občinstvu za obilen obisk v nadi, da velja beseda Svoji k svojim! Lastnik Gajo Bonafacič.

Odlikovana krojačnica

August Štular Trst, Via delle Poste št. 12, I. nad. (ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

Izvršuje vsakovrstne obleke najnov. mode (od 50 K naprej) in vsakovrstne uniforme.

Bogata zaloga tu- in inoz. blaga in vseh predmetov, spadajočih v krojaško obrt.

Naročbe se izvršijo točno in se dostavljajo na dom

DELO SOLIDNO

Tovarna cevi in cementnih plošč, teracov, betona in artificijalnega kamna s zalogo cementa

Aristide Gualco - Trst ulica San Servolo št. 2 Telefon 21-42

...! Po absolutno ...! konkurenčnih cenah

se kupt Porcelan, stekla, kuhinjske potrebnosti, navadne in apanirane šipe, galanterije, svetilke, namizno posodo, umivalnike in vse druge potrebščine

v novi prodajalnici v ulici **Barriera vecchia 33, Trst.**

Novici in Novice ne zamudite obiskati dobroznano slaščičarno ::

Matteo Stoppar :: Trst ulica S. Giacomo št. 7 (Corso) - Filijalka: ulica Glas. Caprin št. 9

kjer najdete bogato in veliko izbero Konfetov bomboniere in slaščice po zmernih cenah. Likerji prav dobri v botilkah. Telefon 1464

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

Podpisani priporoča svojo dobroznano gostilno

„Pri stari breskvi“ v ulici Belvedere št. 17, kjer toči najboljši KRAŠKI TERAN, istrsko črno in vipavsko belo vino. Domača kuhinja. Postreže ob vsaki uri z miznimi in gorkimi jedili. Postrežba točna. — Cene zmerne.

Za obilen obisk se priporoča udani **Ivan Vidrih, gostilničar.**

TVRDKA

Adolf Kostoris skladišče oblek za moške in dečke

Trst, via S. Giovanni 16, I. n. (zraven Restavracije Cooperativa ex Haecker)

prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd.

Najdogovornejše cene.

POZOR! Skladišče ni v pritličju ampak v prvem nadstropju

Zaloga ovsa klaje, detelje in korobačev

po zmernih cenah

Trst, ulica Belvedere št. 19 in ulica del Bosco št. 14.

Javni ples se vrši v nedeljo dne 24. t. m. v sv. Križu pri Trstu. 1883

Umetni : fotografični atelje pri sv. Jakabu - TRST. ulica Rivo št. 42 (pritličje)

Izvršuje vsako fotografsko delo, kakor tudi razglede, posnetke, nastanovitve lokalov, poročilne ploče za vsakovrstne spomenike itd. itd. itd.

Posebnost : Povečanje vsakateri fotografije.

Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na domu, eventualno tudi zunaj mesta.

V krojačnici Amalija Podgornik Trst, ulica Farneto št. 40

odlikovani z diplomom na razstavi malih obrti, izvršujejo se obleke za gospe in sicer po zadnjih uzorcih in pariškem kroju. Paletots, Blouses in plesne obleke. Cene zmerne. Sprejmejo se gospe v poduk proti mali odškodnini.

Zastonj in poštne prosto pošiljem na zahtevo vsakega posrednika.

gramofona ali onim, ki si žele istega nabaviti, moj ilustrirani cenik, kakor tudi najnovejši ukusni izdelani, s portretimi naših najprijetnejših umetnikov prevedeni popis plošč, najbolje uspešnih hrvaških, slovenskih, arabskih, bosanskih, turških kakor tudi internacionalnih komadov.

Najboljši nabavni vir za plošče in gramofone, ker se ne omejujem samo na en izdelek, ampak imam v zalogi več prvovrstnih izdelkov.

Prodaja po najnižjih tovarniških cenah. Staro plošče zamenjavam. Zaloga peres, membran, igel l. t. d. Lastna delalnica za poprave.

M. DRUCKER. Ilica 39. — ZAGREB. — Ilica 39.

Kislo zelje prve vrste 100 kg brutto K 10 —, Krastavci peverone itd. — pošilja po poštne povzetju

Ant. K. Linek — Znam, Češko.

Pozor krčmarji in zasebniki Podpisani se priporočam gg. krčmarjem in zasebnikom, da se zanesljivo obrnejo do mene bodisi pisмено ali ustmeno. Ker poznam popolnoma vsa istrska vina kakor, n. pr. belo in črno, refosk, bezamini, rizling, vino v buteljkahin sedaj ob času trgatve tudi grozdje, upam, da se bo gg. krčmarji in zasebniki obrnili do mene, ako nameravajo kaj nakupiti. Gotovi naj bodo, da posredujem pošteno in brezplačno. Za odgovor prosim, da se priloži znamko. Udani **Martin Sreboth, trgovec in posredovalec v Poreču (Ist.)**

Naznanjam slav. občinstvu, da prodajam

rujavni sladkor na drobno in debelo po zelo nizki ceni

GODNIG Trgovina jestvin v Trstu — Via S. Giov. npr št. 8 (prej Via Nuova.

SLOVENC! SLOVANI v Trstu! Dožnost je Vaša, da se poslužujete edino le v :

slovanski brivnici v ulici Saverio Merodante št. 11 (blizu Slovanske knjižarne) V. GJURIN :: BRIVEC. o o o Svoji k svojim! o o o